

K.B.s Verzekeringen in het kader van de Wet betreffende de rechten van de vrijwilligers

In de Ministerraad op 1 december 2006 werden twee Koninklijke Besluiten goedgekeurd: enerzijds het Koninklijk Besluit dat de minimumgarantievoorwaarden voor de verplichte verzekering BA -buiten overeenkomst- vaststelt, anderzijds een K.B. waarin de Collectieve Polis die door de federale Overheid tegen betaling zal worden aangeboden, wordt uitgewerkt.

Belangrijk is te weten dat beide K.B.'s nog niet in het Belgisch Staatsblad zijn gepubliceerd. Het advies van de Raad van State op deze K.B.'s kennen we op dit moment (11/12/2006) ook nog niet.

Vermits de tijd meer dan dringt voor de organisaties, willen we toch al een eerste én snelle blik werpen op deze K.B.'s, omdat de verzekeringsplicht met de specifieke (voor de vrijwilligers binnen de organisaties waarvoor deze artikelen van toepassing zijn gunstige) aansprakelijkheidsregeling, reeds vanaf 1 januari 2007 van toepassing wordt. De informatie die we u hier aanbieden is info in een notendop: meer details zijn later terug te vinden op onze site of onze publicaties.

Inderdaad, het is bijna tijd. We vinden het spijtig dat de bevoegde Minister laat komt met de vereiste K.B.'s: het geeft weinig tijd aan de organisaties om met kennis van zaken én op tijd te handelen. Dat speelt vooral voor de collectieve polis. De Federale Overheid engageerde zich ertoe een polis aan te bieden, maar de manier waarop dat zal gebeuren blijft vandaag nog onduidelijk.

1. K.B. Minimumgarantievoorwaarden

Het K.B. tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden legt de minima vast waaraan een verzekeringspolis BA voor de organisatie (die BA is voor haar vrijwilligers ivf. het verrichten van het vrijwilligerswerk) dient te voldoen.

Het K.B. bestaat uit 6 artikels. Belangrijk is dat het K.B. op zich onvoldoende stof biedt om een verzekeringspolis BA uit te werken; het K.B. geeft absolute minima aan.

Artikel 1

Bepaalt de reikwijdte van het begrip Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid buiten overeenkomst. Voor de definitie hiervan wordt verwezen naar artikel 5 van de Wet betreffende de rechten van de Vrijwilliger.

We citeren:

“Art. 5. Behalve in geval van bedrog, zware fout of eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomende lichte fout van de vrijwilliger, is deze, behalve als het om schade gaat die hij zichzelf toebrengt, niet burgerlijk aansprakelijk voor de schade die hij veroorzaakt bij het verrichten van vrijwilligerswerk, ingericht door een in artikel 3, 3° bedoelde feitelijke vereniging die één of meer personen tewerkstelt die verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst voor werklieden of bedienden, door een in artikel 3, 3° bedoelde rechtspersoon, of door een feitelijke vereniging die op grond van haar specifieke verbondenheid hetzij met de voormelde feitelijke vereniging, hetzij met de voormelde rechtspersoon beschouwd kan worden als een afdeling daarvan. Voor deze schade zijn respectievelijk de feitelijke vereniging, de rechtspersoon of de organisatie waarvan de feitelijke vereniging een afdeling vormt, burgerlijk aansprakelijk. Op straffe van nietigheid mag van de bij het eerste lid bepaalde aansprakelijkheid niet afgeweken worden in het nadeel van de vrijwilliger. “

- ➔ het begrip Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid wordt in het K.B. ruim omschreven
- ➔ denk eraan dat het steeds om de buitencontractuele aansprakelijkheid gaat
- ➔ zorg ervoor dat de polis de Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid van de organisatie dekt
- ➔ vermits in de meeste polissen nu een bescherming voorzien is voor de vrijwilligers: houd die vrijwilligers gewoon mee in de polis als ‘verzekerden’ (omdat je hiermee discussie kan vermijden, zeker als het schadegeval voortvloeit uit een ‘lichte repetitieve fout van de vrijwilliger’)
- ➔ organisaties waar vrijwilligers als betaalde medewerkers actief zijn doen er goed aan ook de BA van die betaalde medewerkers te verzekeren
- ➔ de organisaties die niet onder het gunstige aansprakelijkheidsregime vallen, en die geen verzekeringsplicht hebben doen er goed aan toch een verzekering te sluiten
  - hiermee maak je de vrijwilligers niet ‘immun’
  - je beschermt hen wel
  - je beschermt de feitelijke vereniging (die buiten de verzekeringsplicht valt)

Artikel 2

De verzekerde waarborgbedragen worden vastgesteld naar analogie van de bedragen zoals opgenomen in de BA-polis privé-leven (de zogenaamde familiale polis).

Dat betekent dat de verzekerde waarborgbedragen **minstens**:

12.394.676, 24 euro bedraagt voor de lichamelijke schade
en 619.733,81 euro voor materiële schade

- ➔ deze bedragen zijn geïndexeerd (de bedragen die we hier presenteren komen uit het KB van 1984; de exacte geïndexeerde bedragen communiceren we zodra we erover beschikken)
- ➔ de meeste polissen voorzien op dit ogenblik lagere waarborgbedragen, dit is dus een aandachtspunt
- ➔ het K.B. geeft geen richtlijnen m.b.t. de franchise: die is dus vrij te bepalen door de verzekeringsnemer en de verzekeraar - hoe hoger de franchise (wat de organisatie of verzekeringsnemer moet betalen in geval van schade) hoe 'goedkoper' de verzekeringspolis
- ➔ in het Verslag aan de Koning dat bij dit K.B. hoort, staat duidelijk dat de bedragen van de vrijwilligerspolis "minstens" gelijk moeten zijn aan de geciteerde bedragen: een hogere waarborg kan dus

Artikel 3

Over de uitsluitingen in het K.B. is heel wat gediscussieerd. Bij wijze van compromis werd een artikel 3 toegevoegd dat het mogelijk maakt om de dekking voor de BA inzake informatiedragers, elektronische apparatuur,... te beperken. Het gaat om het gebruik van PC's, internet, e-mailverkeer,...

Door dit artikel expliciet te vermelden, wordt de BA in deze gevallen niet per definitie uitgesloten, maar de mogelijke tussenkomst van de verzekeraar afgebakend. Vooral organisaties waar er heel wat activiteiten zijn gelinkt aan computers, websites, etc... dienen hiervoor alert te zijn.

- ➔ deze beperking staat op dit ogenblik in weinig polissen in -als de verzekeringsmaatschappij uw polis actualiseert, wees dan op uw hoede

Artikel 4

Out of the blue stelt het K.B. dat de dekking zich uitstrekt tot alle landen van geografisch Europa en die welke aan de Middellandse Zee grenzen. Deze landen moeten in de verzekeringsovereenkomst opgesomd worden.

- ➔ heel wat degelijke verzekeringspolissen voor het vrijwilligerswerk die nu op de markt zijn, voorzien een wereldwijde dekking (vaak, maar niet altijd met een uitsluiting van de VSA en Canada)
- ➔ indien er nu in je polis een wereldwijde dekking is gegarandeerd, zorg er dan gewoon voor dat je die behoudt; er is geen enkele reden om die nu terug te schroeven - de betere verzekeraar biedt je deze dekking zonder probleem en zonder meerkost aan: laat je niet in de luren leggen!
- ➔ indien je nu of binnenkort een polis wil sluiten voor het vrijwilligerswerk, check dan eerst goed of je genoeg hebt aan 'geografisch Europa en de landen die grenzen aan de Middellandse Zee' - indien het volstaat, vraag dan meteen aan de verzekeraar om je een lijst te geven met de landen die hij eronder verstaat

Artikel 5

Dit artikel geeft een waslijst aan mogelijke uitsluitingen.

Belangrijk te weten is dat het K.B. de verzekeringsmaatschappij niet verplicht om deze uitsluitingen op te nemen. Het zegt enkel dat het 'mogelijk is'.

Opgelet voor Ongewenste Uitsluitingen!

Toch niet vergeten dat een verzekeringspolis geen eenzijdig document is waarbij de ene de andere iets oplegt: twijfel je aan de zin, het nut of de opportuniteit van een uitsluiting: spreek erover met de verzekeraar, laat de ongewenste uitsluiting schrappen of herformuleren door je verzekeraar zodat er niet de minste twijfel kan bestaan over wat hij bedoelt, en waar de tussenkomst eventueel geweigerd wordt.

- er zijn uitsluitingen die 'standaard zijn'; het is echter niet omdat een uitsluiting aanvaardbaar is binnen de polis privé-leven (de zogenaamde familiale polis) dat je die uitsluiting als zoete koek moet slikken - een organisatie doet immers andere activiteiten dan een gezin
- heel wat uitsluitingen die het K.B. als "mogelijkheden" opsomt, staan waarschijnlijk niet in de polis die de organisatie al heeft - je moet dus ook niet klakkeloos accepteren dat heel de reeks uitsluitingen waarvan voorheen geen sprake was zomaar in de "hernieuwde" polis worden ingeschoven
- indien je twijfelt, leg je vraag dan voor aan een steunpunt naar keuze

Let op volgende zaken:

- de organisatie heeft een gebouw in eigendom of in huur: de vrijwilligerspolis zal niet tussenkomen - sluit hiervoor de passende verzekeringspolissen af (bv. brandverzekering)
- er staat een uitsluiting in het K.B. (uitsluiting nummer 5: schade door gebouwen ter gelegenheid van de opbouw, wederopbouw of de aanpassingswerken ervan) - in het Verslag aan de Koning staat de nuance dat de BA van de organisatie niet uitgesloten is zolang het niet gaat om 'zware werken die raken aan de structuur van het bouwwerk' - de BA in geval van lichte onderhoudswerken, die de structuur van het gebouw niet aantasten, en in geval van onderhoudswerken wordt **wel** gedekt.
- de organisatie zelf kan geen beroep doen op tussenkomst van de BA-verzekering als een vrijwilliger door zijn fout schade berokkent aan de organisatie - de organisatie wordt dus niet als 'derde' beschouwt - de vrijwilligers kunnen niet aangesproken worden voor de schade die zij door hun fout veroorzaken aan de organisatie waarvoor ze actief zijn - het gaat m.a.w. om een niet verzekerd risico van de organisatie zelf

Artikel 6

Het eindartikel, waarin gesteld wordt dat het K.B. van toepassing wordt op bestaande verzekeringsovereenkomsten van zodra het K.B. gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad.

Het is dus niet omdat je niet meteen van de verzekeringsmaatschappij hoort, dat de voorwaarden niet van toepassing zouden zijn. Dat betekent in concreto dat de (hogere) verzekerde waarborgbedragen (ook al is de polistekst niet aangepast) van toepassing worden, ook al staan er nog andere bedragen in de polis.

Hetzelfde geldt voor de reikwijdte van de polis. Zorg er daarom voor dat als de dekking in je overeenkomst nu 'wereldwijd' reikt, je deze reikwijdte behoudt. Voor de organisaties die thans een beperkte territoriale dekking hebben (erg uitzonderlijk), biedt het K.B. mogelijk een verbetering.

De uitsluitingen die in het K.B. staan, worden echter **niet zomaar van toepassing**.

De wet zelf bepaalt immers dat enkel de uitsluitingen die expliciet opgenomen zijn in de verzekeringspolis door de verzekeraar kunnen worden ingeroepen om een niet tussenkomst te rechtvaardigen. De verzekeraar kan dus nu niet zomaar verwijzen naar het K.B. (dat stelt dat het om "mogelijke uitsluitingen" gaat) om niet tussen te komen.

Afrondende opmerkingen

Het K.B. zegt niets over de afbakening van "wie is verzekerd?"

Zoals we suggereren in de modelinhoud, doet de organisatie er goed aan om de verzekerden degelijk en ruim te omschrijven.

- heb je activiteiten waar geregeld 'spontane' hulp wordt geboden, zorg dan dat in je verzekeringspolis ook bescherming geregeld is voor die tijdelijke, occasionele, ... vrijwilligers.
- valt het geregeld voor dat de gezinsleden (inclusief eventueel de minderjarige kinderen) van de vrijwilliger een handje toesteken, zorg dat ze mee in de polis zitten
- werken er ook betaalde medewerkers in de organisatie, zorg ervoor dat ook hun BA verzekerd is

Verzekerde activiteiten

De organisatie die een verzekering sluit, doet er goed aan om de activiteiten die ze verricht zo duidelijk mogelijk te omschrijven. Denk hierbij ook aan activiteiten die occasioneel zijn (een jaarlijkse uitstap, ...), en vraag aan de verzekeraar om in de polis het principe te onderschrijven (op papier) dat er een ruime interpretatie wordt gegeven aan de verzekerde activiteiten.

Feitelijke verenigingen

Een groot deel van de feitelijke verenigingen vallen buiten het aansprakelijkheidsregime (artikel 5) en bijgevolg ook buiten de door de wet opgelegde verzekeringsplicht (artikel 6).

De feitelijke vereniging doet er echter goed aan om ook een polis BA te sluiten. Vermits de vrijwilligers noch leden, immuniteit genieten, vallen ze allen onder de regels van het "gemeen recht" wat betekent dat iedereen persoonlijk burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld kan worden.

Inspiratie nodig om je polis te vergelijken, een polis af te sluiten? De modelinhoud biedt houvast.

2. K.B. Collectieve polis

Artikel 6 van de Wet betreffende de rechten van de vrijwilliger stelt in paragraaf 5 dat aan de organisaties de mogelijkheid geboden wordt om zich tegen betaling van een premie aan te sluiten bij een collectieve polis. Die collectieve polis zal voldoen aan de minimumgarantievoorwaarden.

De tekst van dit K.B. is eveneens nog niet gepubliceerd. De vraag blijft of er nog voldoende tijd zal resten om de Collectieve polis tegen 1 januari 2007 praktisch uit te werken en aan te bieden....

Artikel 1

Dit artikel stelt dat de collectieve polis open staat voor alle organisaties die met vrijwilligers werken, zoals bedoeld in de Xwet van 3 juli 2005. Dus ook de feitelijke verenigingen die niet inder de toepassing van artikelen 5 en 6 van de wet vallen (en dus sensu stricto geen wettelijke verzekeringsplicht hebben), kunnen aansluiten.

Artikel 2

De organisaties zal een formulier moeten invullen. Dat formulier moet dan overgemaakt worden aan de verzekeringsnemer of de door hem aangeduide persoon. Probleem in het K.B. is dat er niet gespecificeerd wordt wie de verzekeringsnemer is of zal zijn: het is dus niet duidelijk welke overheidsdienst met de collectieve verzekeringspolis belast zal worden.

Want, de verzekeringsnemer in het geval van deze collectieve polis is niet de organisatie zelf, net omdat het om een collectieve polis gaat. De organisatie kan beschouwd worden als de 'verzekerde'.

Artikel 3

Van zodra het formulier van de verzekeringsnemer (die het formulier moet dateren) naar de verzekeraar stuurt, wordt het formulier terug van een datum voorzien. Dan heeft de verzekeraar 10 werkdagen de tijd om te reageren. De verzekeraar kan:

- weigeren: de organisatie kan dan geen beroep doen op de collectieve polis
- meer informatie vragen
- de organisatie tot de collectieve polis toelaten

Er wordt in de procedure een onderscheid gemaakt tussen welk soort dekking de organisatie verlangt:

- een permanente dekking (bij wijze van spreken voor het hele kalenderjaar; de organisatie heeft immers voortdurend activiteiten)
- een tijdelijke of occasionele dekking (de organisatie die enkel voor specifieke activiteiten en niet het hele jaar met vrijwilligers werkt) - in dit geval is de procedure korter: 5 werkdagen ipv. 10

Artikel 4

De organisatie moet juiste informatie meedelen.

Als ze dat niet doet, loopt ze het risico dat de verzekeraar bij een schadegeval tussenkomst weigert.

Artikel 5

Er is een formulier aangehecht (als bijlage) aan het K.B. m.b.t. de collectieve polis. Dit formulier kan nog gewijzigd worden (wat misschien geen overbodige luxe is, want nu is het in elk geval niet gebruiksvriendelijk)

Artikel 6

In dit artikel staat dat het K.B. in werking treedt op 1 januari 2007.

Afrondende opmerkingen

- naar onze smaak geeft het KB te weinig informatie over de juiste inhoud en reikwijdte van de collectieve polis
- d.d. 11/12/2006 weet nog geen enkele organisatie
  - of het de moeite loont om bij die collectieve polis aan te sluiten
  - indien het interessant is: naar wie men zich moet wenden voor meer informatie
- de collectieve polis die tegen betaling zal worden aangeboden, zal enkel een verzekeringsbescherming bieden voor wat betreft de BA-buiten overeenkomst - organisaties die op zoek zijn naar een ruimere bescherming, overwegen best eerst of het interessant is voor hen om toch aan te sluiten
- denk eraan dat de collectieve polis gebaseerd zal zijn op de minimumgarantievoorwaarden, de kans bestaat dus dat alle 14 uitsluitingen integraal worden overgenomen
- de collectieve polis die uitgewerkt is in dit K.B. is "niet" vergelijkbaar met de collectieve polis die via de Nationale Loterij zal aangeboden worden - deze laatste is in een reglement gegoten en gebaseerd op de modelinhoud: de verzekeringsdekking zal dus ruimer worden geïnterpreteerd
- een echte beoordeling van het concept kunnen we pas voltooien van zodra er meer informatie bekend is - het K.B. noch het Verslag aan de Koning bieden voldoende houvast...